

K ŠEŠŤDESIATINÁM PROF. PhDr. PETRA ŠVORCA, CSc.

Peter KOVAL

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Posledný januárový deň roku 2017 oslávil životné jubileum člen Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (IH FF PU) v Prešove prof. PhDr. Peter Švorc, CSc. Narodil sa v Liptovskom Mikuláši a základnú školu absolvoval vo svojom bydlisku Štrbe. Gymnaziálne štúdiá s humanitným zameraním ukončil v roku 1976 v Poprade. Vysokoškolské štúdium (v odbore dejepis – filozofia) absolvoval na FF v Prešove Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach v roku 1981. Bolo pre neho mimoriadne úspešné a získal Cenu rektora UPJŠ v Košiciach. V rovnakom roku získal akademický titul PhDr. na FF v Prešove.

V roku 1981 sa začala profesionálna kariéra prof. Švorca na pozícii odborného pracovníka Východoslovenského múzea v Košiciach, kde sa zameriaval na súčasné dejiny a dejiny poľnohospodárstva. Od januára 1983 je jeho meno späté

v pedagogickej i vedeckej sfére s historickým pracoviskom FF v Prešove. Do roku 1998 zastával na Katedre dejín FF UPJŠ miesto odborného asistenta. Odzrkadlením jeho historicko-vedeckých snáh bola úspešná obhajoba kandidátskej práce a získanie titulu CSc. na pôde FF Univerzity Komenského v Bratislave v roku 1990. Témou jeho dizertácie bola kolektivizácia a vývoj poľnohospodárstva na Spiši v 50. a 60. rokoch.

Vedecko-pedagogický titul docent bol P. Švorcovi udelený na FF PU v Prešove v roku 1998. Habilitačná práca niesla názov *Slováci, Rusíni-Ukrajinci a československá štátnosť*. Od roku 2004 pôsobí na katedre dejín a archívniectva ako profesor.

V rámci univerzitných štruktúr zastával prof. Švorc viacero funkcií. V rokoch 2001 – 2005 bol vedúcim Katedry slovenských dejín a archívniectva na FF PU, 2011 – 2012 prodekanom FF PU; od roku 2012 poverený vedením Katedry novovekých a najnovších slovenských dejín IH FF PU. V rokoch 1991 – 1993 bol členom Akademického senátu UPJŠ v Košiciach a v rokoch 1994 – 1996 bol predsedom Akademického senátu FF v Prešove UPJŠ v Košiciach a v tom istom období aj členom Rady vysokých škôl SR. V roku 2000 – 2003 zastával funkciu podpredsedu Akademického senátu PU.

Profesor Švorc sa v pedagogickej činnosti už ako odborný asistent zamerával na disciplínu Dejiny Československa po roku 1918 a Úvod do štúdia dejepisu, ktorých garantom je dodnes. V prednáškovej činnosti sa rovnako venoval problematike rozpadu Rakúsko-Uhorska, slovenskému a českému odboju počas prvej svetovej vojny, vzniku ČSR a vytvárania jej hraníc so zameraním na územie Podkarpatskej Rusi.

Tieto témy boli dominantné aj pri vedení desiatok bakalárskych, diplomových a doktorandských prác. V súčasnosti zabezpečuje na IH výučbu predmetov na všetkých troch stupňoch štúdia: *Slovenské a československé dejiny po roku 1918*, *Úvod do štúdia dejepisu*, *Historický proseminár*, *Vybrané kapitoly z dejín ČSR*, *Dejiny Podkarpatskej Rusi 1918 – 1946*, *Národnostná otázka v medzivojnovom Československu*, *Politický systém prvej ČSR*, *Základy vedeckej práce*, *Metodológia dejín*, *Slovenské dejiny v 20. storočí*. Profesor P. Švorc je garantom študijných programov archívnicko a slovenské dejiny (3. stupeň).

Vo vedeckom výskume sa venuje cirkevným dejinám, dejinám Československa v medzivojnovom období s osobitým zreteľom na dejiny Podkarpatskej Rusi a východného Slovenska. Toto zameranie sa odzrkadlilo v zapojení sa do viacerých grantových úloh riešených na pôde domácej FF či iných slovenských, príp. zahraničných historických pracovísk. Výstupom jeho grantových aktivít bolo viacero monografických prác v autorstve či spoluautorstve, desiatky vedeckých štúdií a zostavovateľstvo vedeckých zborníkov. Z knižných publikácií možno spomenúť napr.: *Rozbíjali monarchiu. Populárny slovník osobností česko-slovenského odboja 1914 – 1918* (Košice 1992), *Krajinská hranica medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou v medzivojnovom období (1919 – 1939)* (Prešov 2003), *Svidník v premenách času* (Sabinov 2005), *Zakletá zem. Podkarpatská Rus 1918 – 1946* (Praha 2007), *Veľká doba a jej dôsledky. Prešov v 20. rokoch 20. storočia* (Prešov 2012), *Štrbské vizitácie a ich aktéri. Od Tolerančného patentu po prvú svetovú vojnu* (Prešov 2016). Ako spoluzostavovateľ sa podieľal na vydaní napr. medzinárodných zborníkov ako: *Die Reformation und ihre Wirkungsgeschichte in der Slowakei* (Wien 1996), *Veľká politika a malé regióny 1918 – 1939* (Prešov – Graz 2002), *Cirkvi a národy strednej Európy (1800 – 1950)* (Prešov – Wien 2008), *Veľká doba v malom priestore. Zlomové udalosti v mestách stredoeurópskeho priestoru a ich dôsledky (1918 – 1929)* (Prešov – Graz 2012).

Za prácu historika bol prof. Švorc viackrát ocenený. Za knihu *Rozbíjali monarchiu* (Košice 1992) získal v roku 1993 *Cenu Literárneho fondu*. Kniha *Sprievodca po sakrálnych pamiatkach a cirkevnom živote Prešova* (Prešov 1992) bola ohodnotená *Cenou mesta Prešov* v roku 2000. *Prémiou Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2003* bol ocenený za monografickú prácu *Krajinská hranica medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou (1919 – 1939)* (Prešov 2003). Rektor PU udelil mu v roku 2008 *Cenu rektora* za prácu *Zakletá zem* (Praha 2007). Za svoju publikačnú činnosť bol prof. Švorc zaradený do viacerých biografických slovníkov napr.: *An International Directory of Business*. Aldershot (England) – Vermont (USA) 1994, *Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia* (Martin 2001), *Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies. III. R – Z* (Praha 2005), *Encyklopedia of Rusyn History and Culture* (Toronto – Buffalo – London 2005), *Encyklopedija istoriji kulturny karpatskych rusyniv* (Užhorod 2010).

Ocenením jeho práce sú aj členstvá vo viacerých akademických, odborných vedeckých a profesijných organizáciách. Je podpredsedom Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV v Bratislave, členom Slovenského národného komitétu historikov, členom Svetovej akadémie rusínskej kultúry (Toronto), členom Slovensko-českej a Slovensko-ukrajinskej komisie historikov, členom Vedeckej rady FF PU v Prešove, členom Vedeckej rady FF UPJŠ v Košiciach, členom Spolku slovenských spisovateľov, členom redakčných rád vedeckých časopisov na Slovensku, v Nemecku, Poľsku a Ukrajine.

Svojou plodnou a poctivou historickou prácou prof. PhDr. P. Švorc, CSc., kvalitatívne pozdvihol výskum slovenských a československých dejín 20. storočia a dejín východoslovenského regiónu. Ako člen IH FF PU v Prešove zvýšil a neúnavným zapájaním aj svojich kolegov do ďalších aktivít na poli historickej vedy sústavne pozdvihuje úroveň a vedecko-pedagogickú prestíž tohto pracoviska.

Použitá literatúra:

- ŠVORC, Peter. 2003. *Krajinská hranica medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou v medzivojnovom období (1919 – 1939)*. Prešov : Universum, 424 s. ISBN 80-89046-16-9
- ŠVORC, Peter. 2002. *Personálna bibliografia (do roku 2002)*. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 80 s. ISBN 80-89046-10-X
- ŠVORC, Peter. 2016. *Štrbské vizitácie a ich aktéri. Od Tolerančného patentu po prvú svetovú vojnu*. Prešov : Universum, 241 s. ISBN 978-80-89046-95-9

Výber z personálnej bibliografie prof. PhDr. Petra Švorca, CSc.

- ŠVORC, Peter. 1988. *Podtatranské premeny*. Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1988, 196 s.
- ŠVORC, Peter. 1990. *Profily prvých (T. G. Masaryk, M. R. Štefánik, E. Beneš, M. Dula, K. Kramář, V. Šrobár)*. Prešov : Expertízno-vzdelávací inštitút v Prešove, 1990, 70 s.
- ŠVORC, Peter. 1991. *Zrod republiky. (Dobové dokumenty, spomienky a stanoviská 1914 – 1918)*. Košice : Slovo, 1991, 132 s.
- ŠVORC, Peter. 1992. *Rozbýjali monarchiu. Populárny slovník osobností česko-slovenského odboja 1914 – 1918*. Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1992, 175 s.
- ŠVORC, Peter. 1996. *Zakliata krajina. Podkarpatská Rus 1918 – 1946*. Prešov : Universum, 1996, 127 s.
- ŠVORC, Peter – KOVAL, Pavol. 1999. *Mestská hromadná doprava v Prešove 1949 – 1999*. Prešov 1999, 100 s.
- ŠVORC, Peter – DERFIŇÁK, Patrik – JURČIŠINOVÁ, Nadežda. 2005. *Svidník v premenách času*. Sabinov : Dino, 2005, 111 s.
- ŠVORC, Peter a kol. 2006. *Sprevodca po historickom Prešove*. Prešov : Universum, 2006, 176 s.
- ŠVORC, Peter. 2007. *Zakletá zem. Podkarpatská Rus 1918 – 1946*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2007, 318 s.
- ŠVORC, Peter – DERFIŇÁK, Patrik. 2009. *Mesto v pohybe*. Prešov : Universum, 2009, 104 s.
- ŠVORC, Peter a kol. 2012. *Veľká doba a jej dôsledky. Prešov v 20. rokoch 20. storočia*. Prešov : FF PU, 2012, 250 s.
- ŠVORC, Peter. 2013. *Keď sa dedinou strigy preháňali*. Prešov : UNIVERSUM, 2013, 126 s.
- ŠVORC, Peter – DERFIŇÁK, Patrik. 2014. *Východné Slovensko a Židia v medzivojnovom období. Sondy do spoločensko-politického, hospodárskeho a kultúrneho života*. Prešov : FF PU, 2014, 246 s.
- POLLÁK, Miroslav a ŠVORC, Peter (ed.). 2015. *Spišské exody v 20. storočí*. Bratislava : Kalligram, 2015, 228 s.